

HARIV. 14481. KUMĀRAS. 2, 15. BHĀG. P. 4, 6, 35. 3, 28, 22.

ध्यातव्य (wie eben) adj. zu denken VOP. 26, 25. KULL. zu M. 4, 23.

ध्यातृ (wie eben) n. das Denken, Nachsinnen UĠĠVAL. zu UNĀDIS. 4, 105.

ध्यान (wie eben) 1) n. das Nachsinnen (= चिन्ता H. 320), Vertiefung, insbes. die religiöse Beschauung (AK. 3, 4, 3, 23. H. 840): भगवद्भ्यानपूत BHĀG. P. 3, 12, 3. ध्यानमेवान्वपश्यत R. 1, 2, 25. ध्यानमास्थितः 30. ध्यानं जगाम 2, 87, 1. ०परा N. 2, 3. ०तत्परा 16, 22. दृष्ट्वा वै ०चतुषा R. 1, 9, 64. SUĠR. 2, 338, 9. ÇĀK. 80, 15. KATHĀS. 3, 47, 55. PRAB. 39, 3. ध्यानं वाच चिन्ताद्वयः KHĀND. UP. 7, 6, 1. Ind. St. 2, 172. स्वयमेवात्मनो ध्यानात्तदण्डमकरोद्ब्रूया M. 1, 12, 6, 72. ज्ञानाद्यानं विशिष्यते । ध्यानात्कर्मफलत्यागः BHĀG. 12, 12. HARIV. 4613. 7326. देहवन्धश्चित्तधारणा तत्प्रत्ययैकतानता ध्यानम् PAT. in VP. 638, N. 21. प्राणायामस्तथा ध्यानं प्रत्याहारे ऽथ धारणा । स्मरणं चैव योगे ऽस्मिन्पञ्च धर्माः प्रकीर्तिताः ॥ VĀJU-P. in Verz. d. Oxf. H. 30, b, N. 3. यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहारधारणाध्यानसमाधयः MADHUS. in Ind. St. 4, 22. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 127. PRAB. 8, 14. ०च्छेद BHARTṚ. 3, 29. ध्येये ध्यानं निवेष्ट्य 88. ०स्तिमितलोचन RAGH. 1, 73. ध्यानाद्वगतो ऽस्मि ÇĀK. 111, 4, 171. Ueber das Dhjāna bei den Buddhisten s. BURNOUF in Lot. de la b. I. 800, fgg. WASSILJEV und KÖPPEN. — 2) m. N. des 11ten Tages in der lichten Hälfte von Brahman's Monat; s. u. कल्प 2, d.

ध्यानगोचर (ध्यान + गो^०) m. Bez. einer Klasse von Göttern bei den Buddhisten LALIT. 209. 242. — Vgl. ध्यानावचर.

ध्यानजप्य (ध्यान + ज^०) m. pl. N. pr. eines Geschlechtes HARIV. 1464. 1770.

ध्यानदीप (ध्यान + दीप^०) m. Titel eines Werkes Verz. d. B. H. No. 629.

ध्यानद्युति (ध्यान + द्युति^०) m. N. pr. eines Mannes KATHINĀV. 14.

ध्यानपारमिता s. u. पारमिता.

ध्यानमय (von ध्यान) adj. dessen Wesen in Nachsinnen, Beschauung besteht HARIV. 14481.

ध्यानयोग (ध्यान + योग^०) m. tiefe Meditation, religiöse Beschauung ÇVETĀÇV. UP. 1, 3 (vom Schol. als Dvāmdva gefasst). Ind. St. 2, 2, 10. M. 6, 73. 79. AK. 2, 7, 39. H. 838.

ध्यानवत् (von ध्यान) adj. der religiösen Beschauung obliegend MBu. 12, 7170.

ध्यानविन्दूपनिषद् (ध्यान-विन्दु + उप^०) f. Titel einer Upanishad Ind. St. 4, 302. 2, 1. fgg.

ध्यानावचर (ध्यान + अच^०) m. pl. Bez. einer Klasse von Göttern bei den Buddhisten BURNOUF in Lot. de la b. I. 333. — Vgl. ध्यानगोचर.

ध्यानिक् (von ध्यान) adj. aus der religiösen Beschauung hervorgehend: ध्यानिकं सर्वमेवैतद्यदेतदभिशब्दितम् M. 6, 82.

ध्यानिन् (wie eben) adj. der religiösen Beschauung obliegend MBu. 13, 1016. 1068. 11, 1089. VĀJU-P. in Verz. d. Oxf. H. 32, b, 4. 33, a, 32.

ध्यानिबुद्ध m. bei den Buddhisten ein nicht-materieller Buddha, ein aus der Meditation hervorgegangener Buddha, deren 3, 6, 10 und auch noch mehr angenommen werden. BURN. Intr. 116. fgg. 325. Lot. de la b. I. 400. KÖPPEN 2, 25. fgg. — ध्यानि ist in diesem comp. wohl nicht ध्यानिन्, sondern ध्यानि, patron. von ध्यान; vgl. मानुषिबुद्ध.

ध्यानिबोधिसत्त्व m. bei den Buddhisten ein nicht-materieller Sohn

eines Dhjānibuddha BURN. Intr. 117. KÖPPEN 2, 27.

ध्यानीय partic. fut. pass. von 1. ध्या VOP. 26, 25.

ध्याम 1) adj. dunkelfarbig MED. m. 17. ध्यामीकृत und ध्यामीकरणा VJUTP. 133. Vgl. एयाम. — 2) n. a) ein wohlriechendes Gras überh. oder ein bestimmtes AK. 2, 4, 3, 32. MED. SŪÇR. 1, 103, 16. — b) Artemisia indica (dmanak) MED. — Was ist aber तौमध्याम SŪÇR. 1, 94, 8?

ध्यामक (von ध्याम) n. eine best. Grasart (रोहिष) RĀGĀN. im ÇKDR. SŪÇR. 1, 139, 8.

ध्यामन् UNĀDIS. 4, 150. 1) m. a) Maass (परिमाण, wofür ÇKDR. परिणाम liest). — b) Licht UĠĠVAL. — 2) n. Gedanken (von 1. ध्या) UNĀDIS. im ÇKDR. — ध्यामन् v. l.

ध्युपिताश्च m. N. pr. eines Fürsten RAGH. 18, 22. व्युपिताश्च Calc. Ausg.; vgl. auch अद्युपिताश्च (jedenfalls die ursprünglichere Form), द्युपिताश्च und LIA. I, Anh. XII.

ध्येय (von 1. ध्या) adj. über den oder worüber man nachzusinnen hat VOP. 26, 25. JĀGĒ. 3, 111. MBH. 13, 1132. HARIV. 14481. KUMĀRAS. 2, 15. BHARTṚ. 1, 7, 3, 88 (nach der richtigen Lesart). H. 84. BHĀG. P. 4, 2, 14. 6, 8, 9 (nach BURN. den man sich zu denken hat als).

ध्र (von धर) adj. (f. ई) am Ende von comp. = धर; s. अंसघी, कुध, मकी^०, यड^०, विद्या^०, शिली^०, सैरि^०.

धन्, धञति NAIGH. 2, 14. DHĀTUP. 7, 38 hingeleiten, streichen, ziehen (vom Winde, von Vögeln u. s. w.): उप धञत्तमद्रयो विधन्ति RV. 4, 149, 2. die Marut एयेना इव धञतो अन्तरिक्षे 163, 2. 4, 40, 3. वार्तमिव धञत्तम् 38, 3. 7, 36, 3. — धञ्जति (गतौ) DHĀTUP. 7, 39. धञ्जति 43. — Vgl. धर्ज.

धञति (von धन्) s. चित्र^०.

धञस् (wie eben) so v. a. धाञि: घृणा न यो धञसा पतमना यन्ना रोदसी वसुना दे सुपत्नी RV. 6, 3, 7.

धाञि (wie eben) VS. PRĀT. 3, 115. gaṇa यवादि zu P. 8, 2, 9.

धञीमन् (von धाञि) adj. VP. PRĀT. 3, 115. gaṇa यवादि zu P. 8, 2, 9. gleitend, streichend: अर्द्धिर्निर्वात इव धञीमान् RV. 4, 79, 1. 163, 11.

धञ्ज s. u. धन्.

धण्, ध्रणति tōnen DHĀTUP. 13, 16. — Vgl. धन्.

धन् in भेरीघट्टि: Trommelschläger Schol. zu ĠAIM. 1, 17. — Ob etwa von धण्?

धस्, धत्ताति und धासयति Aehren sammeln; hinaufwerfen (उत्तेय) DHĀTUP. 31, 52. 33, 68. — Nach Andern lautet die Wurzel उधस्.

धा, धैति, धौति, ध्रैति = गतिकर्मन् NAIGH. 2, 14. धा (घै) ध्रैयति sich sättigen DHĀTUP. 22, 11.

धात्ता f. neben द्रात्ता gaṇa यवादि zu P. 8, 2, 9. Davon ०मन् adj. ebend

धाब्, धौवति = द्राब् DHĀTUP. 5, 11.

धाष्, धौवते = द्राष् DHĀTUP. 4, 40. 41. दधाषे P. 8, 4, 54. Sch.

धाड्, धौडति = धाड् DHĀTUP. 17, 20.

धौञि (von धन्) f. das Streichen, Zug (des Windes) NIR. 12, 27. वातस्यानु धौञिम् RV. 40, 136, 2. 97, 13. 1, 164, 44. AV. 3, 1, 5. TAITT. Ā. 1, 11, 19. uneig. Zug, Trieb: ईर्ष्यायाः AV. 6, 18, 1. Wirbelwind UNĀDIS. im ÇKDR.

धाड्, धौडते = द्राड् DHĀTUP. 8, 36.